

Малиш Оксана,

Студентка 4 курсу напряму підготовки «Економіка підприємства»

Науковий керівник: **Покотильська Н.В**

к.е.н., доцент кафедри менеджменту, публічного

управління та адміністрування

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Для об'єктивної оцінки поточних і майбутніх фінансових потреб на підприємстві складається фінансовий план формування, розподілу і використання фінансових ресурсів. Основна мета складання фінансового плану полягає у взаємоузгодженні доходів і витрат у плановому періоді.

Фінансові плани за тривалістю дії поділяються на довгострокові (перспективні) – період 3–5 років із розбивкою по роках; поточні – на рік із розбивкою по кварталах; оперативні – на квартал із розбивкою по місяцях [5].

На кожному етапі фінансового планування підприємства самостійно визначають, які розділи і показники фінансового плану їм необхідно розробити та в якій формі його скласти. Фінансовий план включає такі розділи: джерела формування та надходження коштів; приріст активів підприємства; повернення залучених коштів; витрати, пов'язані з внесенням обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів; покриття збитків минулих періодів.

Умови ринкової економіки передбачають якісне фінансове планування на підприємствах, оскільки останні самі відповідають за всі негативні наслідки і прорахунки своєї діяльності. Фінансове планування нині в Україні стримується з різних причин: високий рівень невизначеності на ринку, пов'язаний з тривалими глобальними змінами в усіх сферах суспільного життя; брак ефективної нормативно-правової бази у сфері фінансового планування на рівні підприємств; обмеженість фінансових можливостей більшості підприємств для

залучення висококваліфікованих спеціалістів, здатних виконувати складні фінансові розрахунки [2]. Значення фінансового планування для підприємств полягає у відображенні розроблених цілей у формі конкретних фінансових показників, забезпеченні фінансовими ресурсами закладених у виробничому плані економічних пропорцій розвитку, визначенні життєздатності проекту підприємства за умов конкуренції. Фінансове планування дає змогу підприємству визначити: розмір грошових коштів, що їх може отримати підприємство у своє розпорядження; джерела надходження коштів; відповідність фінансових ресурсів обсягу операційної та інвестиційної діяльності; частина коштів, яка має бути переказана в бюджет, банківські та інші фінансово-кредитні установи; напрями розподілу та використання прибутку на підприємстві; міру забезпеченості реальної збалансованості планових витрат і доходів підприємства на принципах самоокупності та самофінансування [1].

У процесі фінансового планування використовуються різні методи, тобто конкретні способи і прийоми планових розрахунків. Серед найбільш поширених слід виділити: балансовий; нормативний; розрахунково-аналітичний; оптимізації планових рішень; моделювання [3]. Балансовий метод планування фінансових показників передбачає не тільки балансування підсумкових показників доходів і витрат фінансового плану, а й визначення конкретних джерел покриття для кожної статті витрат.

Суть нормативного методу фінансового планування полягає в тому, що на основі певних фінансових норм та техніко-економічних нормативів розраховується потреба підприємства у фінансових ресурсах та визначаються джерела цих ресурсів. Такими нормативами є ставки податків, ставки зборів та внесків до державних цільових фондів, норми амортизаційних відрахувань, норми оборотних коштів, облікова ставка НБУ тощо. Норми та нормативи бувають галузевими, регіональними та індивідуальними (нормативи підприємства). Нормативний метод планування є найпростішим методом [2].

За розрахунково-аналітичного методу обчислюються обсяг витрат і потреби в ресурсах шляхом множення середніх витрат на індекс їх зміни в

запланованому періоді. В основі цього методу лежить використання експертної оцінки, яка є результатом проведення експертизи, обробки і використання цього результату при обґрунтованому значенні ймовірності. Прийняття експертної оцінки – це комплекс логічних і математично-статистичних методів і процедур, пов'язаних з діяльністю експерта з переробки інформації, необхідної для аналізу і прийняття рішень. Оптимізація планових рішень полягає в розробленні варіантів планових розрахунків для вибору найоптимальнішого. Можуть бути використані різні критерії вибору: максимум прибутку (доходу) на грошову одиницю вкладеного капіталу; економія фінансових ресурсів, тобто мінімум фінансових витрат; економія поточних витрат; мінімум вкладення капіталу за максимально ефективного результату; максимум абсолютної суми одержаного прибутку.

Метод економіко-математичного моделювання уможливорює знаходження кількісного вираження взаємозв'язків між фінансовими показниками та факторами, які їх визначають. Наприклад, моделюється залежність прибутку від рівня витрат і обсягу реалізації продукції (виручки). Економіко-математична модель – це точний математичний опис факторів, які характеризують структуру та закономірності зміни даного економічного явища і здійснюються за допомогою математичних засобів. Моделювання може передбачати функціональний або кореляційний зв'язок факторів. Для фінансової діяльності підприємства будь-якого галузевого спрямування та частина його валового доходу, яка являє собою виручку від реалізацій, має виключне значення з точки зору забезпечення умов для нормальної життєдіяльності. Маючи план обсягів виручки, підприємство одержує інструмент, що дозволяє володіти ситуацією щодо управління своїми фінансовими ресурсами. Отже, на плануванні виручки від реалізації базується все фінансове планування господарства [3].

У практиці використовують два методи розрахунку планового обсягу виручки від реалізації продукції: метод поасортиментного (прямого) рахунку і метод укрупнення рахунку. Перший метод є найбільш поширеним, його використовують майже 90 % підприємств. Він простий за технікою, наочний,

найбільш точний, але надто трудомісткий, так як дохід від реалізації потрібно планувати за кожним видом продукції. Окрім поточних, складаються і стратегічні плани як на рівні підприємств, так і галузі в цілому, що дає можливість визначити коротко- та довгострокові перспективи їх розвитку.

На наше особисте переконання, саме стратегічні загальнодержавні плани розвитку аграрного сектору економіки повинні бути основою для розробки стратегічних фінансових планів розвитку сільськогосподарських підприємств.

Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року передбачає впровадження певних заходів забезпечення вітчизняної пропозиції сільськогосподарської продукції та продовольства відповідно до внутрішніх потреб і вимог продовольчої безпеки [4]: підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва та зростання ринкової адаптивності агровиробників; зростання фінансово-економічної результативності діяльності підприємств сільськогосподарського виробництва; збільшення соціального внеску агровиробництва; припинення деградації ґрунтів та забезпечення заходів із відтворення, охорони та підвищення родючості ґрунтів тощо.

Список використаних джерел

1. Басюркіна Н.Й. Аналіз моделей продовольчої безпеки країни. Інноваційна економіка. 2012. № 2(28). С. 281-284.
2. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. Київ: Ника-Центр, 2004. 656 с.
3. Богатирьов А.М., Бутенко А.І., Кузнецова І.О. Планування діяльності підприємств харчової промисловості в умовах ринку: монографія. Одеська національна академія харчових технологій. Одеса: 2002. 434 с.
4. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року; за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. Київ: ННЦ "ІАЕ", 2012. 182 с.
5. Управління проектами: навч. посібник ; за ред. О.В. Ульянченка та П.Ф. Цигикала. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2010. 522 с.